

Diabetes Behandler

DIABETESFORENINGENS FAGLIGE TIDSSKRIFT

Behandlerbladet er Diabetesforeningens faglige tidsskrift henvendt til alle grupper af fagfolk, der har med diabetes at gøre.

Det primære formål med Behandlerbladet er formidling til diabetesbehandlere om den nyeste viden og forskning inden for alle aspekter af diabetesbehandling samt generel forskning og behandling, der er interessant i forhold til diabetes. Desuden er der i bladet relevante nyheder fra Diabetesforeningen.

En faglig artikel i Behandlerbladet tager som regel udgangspunkt i en nylig offentliggjort videnskabelig undersøgelse, en ny behandlingsform eller et emne, der lægger op til videre debat og diskussion.

Behandlerbladet sendes til samtlige praktiserende læger, diabetesambulatorier (børne- og voksen-), medicinske- nyre-, øjen- og ortopædkirurgiske afdelinger, praktiserende øjnlæger og fodterapeuter.

Bladet udkommer to gange om året.

Sådan skriver du en artikel til **Diabetes Behandler**

LIVET MED DIABETISK NEUROPATI

Signe Vogel
sgv@clin.au.dk
Videnskabelig assistent, antropolog,
International Diabetic Neuropathy
Consortium, Danish Pain Research Center,
Dept. of Clinical Medicine, Aarhus University

Troels Staehelin Jensen
tsjensen@clin.au.dk
Director, professor, DMSc,
International Diabetic Neuropathy Consortium,
Danish Pain Research Center, Dept. of
Clinical Medicine, Aarhus University

Diabetisk neuropati påvirker hele livet

Diabetisk polyneuropati kan have store konsekvenser for hverdag, livskvalitet og identitet. Men ikke alle får talt med lægen om det i god nok tid. Det peger kvalitativt studie fra IDNC på.

Diabetisk polyneuropati og smertefuld diabetisk polyneuropati kan være vanskelige at diagnosticere, kan ikke kureres og kan være svære at symptombehandle. Men en tidlig diagnose og en empatisk dialog om oplevelsen af sygdom kan gøre en verden til forskel. Måske tyder på, at sundhedsvesenet med fordel kan arbejde på at sætte tid af til det.

I et presset sundhedsvesen prøver man ofte at fiske i åsager og behandle symptomer uden at undersøge nærmere, hvordan patienter oplever symptomer og behandlinger. Her kan kvalitativ forskning bidrage til den kliniske forskning ved at udforske og afdekke patientperspektiver, der ikke kan belyses gennem kvantitative metoder¹⁰.

IDNC: The International Diabetic Neuropathy Consortium, startede i 2018 et antropologisk forskningsprojekt med det formål at undersøge, hvordan livet med diabetisk polyneuropati og smertefuld diabetisk polyneuropati bliver oplevet. Der blev i alt gennemført 27 interviews med personer, der lider af type 2-diabetes. Heraf led ti personer også af diabetisk polyneuropati, DPN. Mest ti personer led af smertefuld diabetisk polyneuropati, PDPN.

I stedet var der deltagere, der oplevede mange symptomer, andre oplevede ingen. Størstedelen af deltagernes symptomer koncentrerede sig om fødderne. Enkelte oplevede også symptomer i ben, arme og fingre. Deltagerne beskrev blandt andet symptomer som: Stikkende, Prikken, Vatter, Søvende, Føleløshed, Øm, Stram Tung, Urolig, Vatter, Søvende, Føleløshed.

PÅVIRKER LIVSKVALITET

Der var store forskel på, hvordan relativt ens symptom-billeder påvirkede deltagernes livskvalitet. Hyppige og/eller fremtrædende symptomer påvirkede ofte fysiske funktioner, for eksempel:

■ Ennen til at holde balancen, til at stå op i længere tid ad gangen og til at gå

■ Det besværligere arbejde, husarbejde, motion, hobbyer og sociale aktiviteter.

Enkelte af deltagerne oplevede også, at deres smerter påvirkede deres natsovn, koncentrationsevne og humør. En deltager fortæller om sig selv:

"Nogle dage er jeg bare irriteret, og så irriterer jeg".

Flere af deltagerne oplevede, at deres symptomer påvirker rela-

tioner til venner og familie negativt. Ofte forklarer symptomerne isolerer dem fra sociale sammenhænge eller leverer til konflikter. En deltager siger for eksempel:

"Jeg tager mig mere sammen koncentrationsmæssigt for at holde samtalen i gang, når der kommer gæster, eller vi skal i byen".

EKSISTENTE UDFORDRINGER

Mange af deltagerne sloges også med eksistentielle problematikker. De oplevede, at deres symptomer afskæle dem fra at leve op til stereotyp identiteter. For eksempel som bedstemor der passer børnebørn, eller som ægtefælle der står for al husholdningen. En deltager siger for eksempel:

"Jeg troede ikke, at det ville blive så svært, som det er nu. Jeg troede, at jeg stille kunne løbe omkring med mine børnebørn".

Studiet peger altså på, at diabetisk polyneuropati, både med og uden smerter, kan have store konsekvenser for den enkelte patients hverdag, livskvalitet og identitet.

EMPATISK DIALOG

Deltagernes fortællinger demonstrerer tydeligt, at symptomer på diabetisk polyneuropati og smertefuld diabetisk polyneuropati kan optræde og opleves forskelligt. Disse lidelser kan således være yderst svære at få hånd om, både for patient og behandler.

Derfor kan et vigtigt vækst i forhold til at forbygge og diagnosticere være nærværende, dybdegående og empatisk dialog. Her kan patient og behandler sammen afsække den enkeltes symptom-billeder, og hvordan dette påvirker hverdag, livskvalitet og identitet¹⁰.

EN DIAGNOSE KAN LETTE

Selvom det ikke er muligt at helbrede diabetisk polyneuropati og smertefuld diabetisk polyneuropati, er det alligevel uldne vigtigt at få stillet diagnosen så hurtigt som muligt¹⁰.

Flere af deltagerne i IDNC's forskningsprojekt havde oplevet deres begyndende føleforstyrrelser som skræmmende. Enkelte deltagere havde været bange for, at det var noget, de forestillede sig. Derfor havde de ikke søgt læge, hvilket blot

DIABETISK POLYNEUROPATI

■ Diabetisk polyneuropati, både med og uden smerter, kan have store konsekvenser for den enkelte patients hverdag, livskvalitet og identitet.

ANERKENDELSE ØGER COMPLIANCE

■ Forskning i den kroniske hudsygdom psoriasis viser, at den læggeste anerkendelse, der fortløbent følger diagnose og dialog, rent faktisk kan reducere stress, øge compliance og forbedre patientens objektive sygdomsgrad og livskvalitet.

Kilde: LED Research Lab, The Happiness Research Institute 2017

IDNC

■ The International Diabetic Neuropathy Consortium, IDNC, er et internationalt tværfagligt initiativ med base på Aarhus Universitet. Formålet er at studere udvirkningen af smertefuld og ikke-smertefuld neuropati som en konsekvens af diabetes.

Kilde: idnc.au.dk

forværrede deres helbreds og situation. En diagnose kan derfor også være en letelse for patienterne, fordi de får en forklaring på de symptomer, som de ofte har oplevet gennem længere tid.

Flere deltagere berettede om oplevelsen af, hvordan en udagnostiseret lidelse med synlige symptomer kan skabe gindringer i forhold til chefen, kolleger, venner, og ikke mindst familiemedlemmer. Derfor kan en officiel diagnose også hjælpe patienterne på et relationelt plan. Et af de forhold, der sprang i øjnene under samtalerne med denne gruppe patienter, var, fra en antropologisk synsvinkel, netop deres påfaldende mangel på sygdomsoplattelse og sygdomsviden. En mangel, der ofte var lækket sammen med en manglende diagnose. Flere af deltagerne ville ikke engang forsøge at forklare, hvad diabetisk polyneuropati er, da de blev spurgt under interviewet. Følgende er eksempler på forklaringer, som enkelte deltagere forsøgte sig med:

"Nervbetændelse, er det en autoimmune reaktion?"

"Det er jo altså nogle nerver, der dør og ikke gendannes".

"Forbindelsen fra fodten op til hjernen, den er ikke ret god". ▶

Behandlerbladet | Juni 2020 47

- Længde og vinkling aftales med redaktøren. Som regel er der en maks. grænse på 18.000 anslag, hvilket svarer til ca. fem sider i bladet. Bemærk, at antal anslag er inkl. mellemrum, punktum og referencer.
- Du skal vedhæfte portrætfoto af dig selv samt et par linjers introduktion af dig som skribent i relation til det emne, du skriver om.
- Billeder, figurer og tabeller er meget velkomne. De skal ledsages af en dansk tekst, der forklarer essensen af illustrationen, der leveres i pdf eller jpg.

- Referencer skrives således: Patel A, MacMahon S, Chalmers J et al.: Intensive blood glucose control and vascular outcomes in patients with type 2 diabetes. The New England Journal of Medicine. 2008;358:2560-2572.
- Når redaktøren har redigeret artiklen, får du den til gennemsyn og kan komme med eventuelle rettelser.
- Når artiklen er layoutet, får du en pdf til endelig godkendelse, så du kan se den færdige opsætning og komme med eventuelle sidste kommentarer.

Kontakt:

Redaktør Lisbeth Maimdal Ima@diabetes.dk

Mobil: 30 58 43 76

diabetes
foreningen

